

آزمون کارشناسی ارشد الهیات - علوم قرآن و حدیث ۱۴۰۳

علوم قرآنی

۲۶۸۳. در آیه شریفه (و لولا كلمة سبقت من ربك لكان لزاماً و اجل مسمى)، اسباب اجمال چیست؟
 (۱) تقدیم و تأخیر (۲) قلب منقول (۳) غرابة اللفظ (۴) التكرير القاطع لوصول الكلام
۲۶۸۴. عبارت «ما دل علی الماهية بلاقید»، تعریف چیست؟
 (۱) اسم جنس (۲) مطلق (۳) عام (۴) ماهیت
۲۶۸۵. در قرن چهارم، چه کسی قراآت را منحصر در هفت قرائت نمود؟
 (۱) ابن اثیر (۲) ابن مجاهد (۳) ابو عمرو دانی (۴) شاطبی
۲۶۸۶. در قرآن کریم، کلمه «قرآن» به کدام معنی به کار نرفته است؟
 (۱) رسول (۲) قرائت (۳) نبی (۴) نماز
۲۶۸۷. مکتوب دو آیه آخر سورة توبه، نزد کدام یک از صحابه بود؟
 (۱) ابی بن کعب (۲) زید بن ثابت (۳) ابو خزیمه انصاری (۴) عبدالله بن مسعود
۲۶۸۸. مؤلف «تأویل مشکل القرآن» کیست؟
 (۱) ابن هشام (۲) ابن قتیبه (۳) راغب اصفهانی (۴) طبری
۲۶۸۹. در آیه شریفه (ویل للمطففین)، حرف «لام» به چه معنی است؟
 (۱) اختصاص (۲) استحقاق (۳) تعلیل (۴) ملک
۲۶۹۰. سوره‌های «حجرات - حجر - انسان حشر»، به ترتیب، کدام مکی یا مدنی است؟
 (۱) مکی - مدنی - مدنی (۲) مکی - مدنی - مکی (۳) مدنی - مکی - مدنی (۴) مدنی - مکی - مکی
۲۶۹۱. حکمت تقدیم و تأخیر در آیه شریفه (انا انزلنا التوراة فیها هدی و نور) چیست؟
 (۱) تدلی (۲) ترقی (۳) تشریف (۴) تفتن
۲۶۹۲. در آیه شریفه (یوصیکم الله فی اولادکم) صیغه عام چیست؟
 (۱) اسم جنس (۲) اسم جنس مضاف (۳) جمع معرفه (۴) جمع مضاف
۲۶۹۳. در کدام مورد، لفظ عامی آمده که بر عموم بودن خود باقی است؟
 (۱) (ان الانسان لفی خسر) (۲) (حرمتم علیکم المیتة) (۳) (یا ایها الناس اتقوا ربکم) (۴) (الله الذی جعل لکم الارض قراراً)
۲۶۹۴. در کدام مورد، ذکر مخصص به طریق شرط آمده است؟
 (۱) و الشعراء یتبعهم الغاوون ... (۲) و ربائبکم اللاتی فی حجورکم (۳) کتب علیکم إذا حضر أحدکم الموت ... (۴) قاتلوا الذین لا یؤمنون بالله و لا بالیوم الآخر ...
۲۶۹۵. کدام مورد درباره مرجع ضمیر فاعلی «یرفعه» در آیه شریفه (الیه یصعد الکلم الطیب و العمل الصالح یرفعه ...)، نادرست است؟
 (۱) الکلم الطیب (۲) العمل الصالح (۳) ما عاد علیه ضمیر الیه (۴) الضمیر المتصل بالفعل
۲۶۹۶. کدام معنی نسخ، شاهد قرآنی ندارد؟
 (۱) ازاله (۲) تبدیل (۳) تحویل (۴) نقل
۲۶۹۷. کدام عبارت، نادرست است؟
 (۱) آیت الله خوبی، هیچ یک از آیات قرآن کریم را منسوخ نمی‌داند.
 (۲) آیت الله خوی، شمار اندکی از آیات قرآن کریم را منسوخ می‌داند.
 (۳) جلال‌الدین سیوطی، شمار آیات منسوخه را بیست آیه می‌داند.
 (۴) ابوجعفر نحاس، شمار آیات منسوخه را صدوسی و هشت، آیه می‌داند.

تشریح مفصل گزینه ۱ و تفسیر کامل

تقدیم و تأخیر در علوم بلاغی به معنای جابجایی اجزای جمله از ترتیب طبیعی و معمول آن است. این جابجایی می‌تواند به دلایل مختلفی مانند تأکید بر یک کلمه یا عبارت، ایجاد موسیقی و آهنگین بودن جمله و یا ایجاد ابهام و ایجاز صورت گیرد. در آیه مورد نظر، کلمه "لولا" که به معنای "اگر نبود" است، در ابتدای جمله قرار گرفته است. این در حالی است که معمولاً در جملات شرطی، شرط بعد از فعل قرار می‌گیرد. این تقدیم کلمه "لولا" باعث شده است که جمله حالت تعلیق پیدا کند و خواننده را به تفکر و تأمل وادار کند. همچنین، این تقدیم باعث شده است که اهمیت کلمه "کلمه" که به معنای "کلمه" یا "فرمان" است، بیشتر برجسته شود.

علت انتخاب گزینه ۱

با توجه به توضیحاتی که در بالا ارائه شد، می‌توان گفت که گزینه ۱ (تقدیم و تأخیر) بهترین پاسخ برای این سوال است. زیرا این گزینه به طور کامل و دقیق دلیل ابهام و اجمال در آیه مورد نظر را توضیح می‌دهد.

تجزیه و تحلیل و تفسیر کامل علت انتخاب گزینه ۱

- تقدیم کلمه "لولا": این تقدیم باعث شده است که جمله حالت تعلیق پیدا کند و خواننده را به تفکر و تأمل وادار کند.
 - تأکید بر کلمه "کلمه": با تقدیم کلمه "لولا"، اهمیت کلمه "کلمه" که به معنای "کلمه" یا "فرمان" است، بیشتر برجسته شده است.
 - ایجاد ابهام و ایجاز: تقدیم و تأخیر اجزای جمله باعث ایجاد ابهام و ایجاز در جمله شده است.
- مشخصات آیه‌های قرآن مربوط به سوال و ترجمه دقیق آنها**
- آیه مورد نظر از سوره... (نام سوره را ذکر کنید) است و در آیه... (شماره آیه را ذکر کنید) آمده است.
- ترجمه دقیق آیه: "و اگر نبود کلمه‌ای که از سوی پروردگارت پیشین شده بود، حتماً اجل معینی و مقدر شده‌ای برای همه تعیین می‌شد."
- معانی تمام واژه‌های آیه**

- لولا: اگر نبود
- کلمه: کلمه، فرمان
- سبقت: پیشین
- من: از
- ربک: پروردگارت
- لکان: حتماً
- لزماً: اجل معینی
- و: و
- اجل: اجل
- مسمی: مقدر شده

نکات مهم و کلیدی سوال

- ابهام و اجمال در قرآن: یکی از ویژگی‌های سبک قرآنی، استفاده از ابهام و اجمال در برخی از آیات است. این ابهام و اجمال می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد، از جمله ایجاد تأمل و تفکر در خواننده، ایجاد موسیقی و آهنگین بودن جمله و یا ایجاد رمزآمیزی.
- تقدیم و تأخیر در بلاغت: تقدیم و تأخیر یکی از مهم‌ترین ابزارهای بلاغی است که برای تأکید، ایجاد موسیقی و آهنگین بودن جمله و یا ایجاد ابهام و ایجاز استفاده می‌شود.

دلایل عدم انتخاب گزینه‌های دیگر

- گزینه ۲ (قلب منقول): قلب منقول به معنای جابجایی دو کلمه در جمله است. در این آیه، اگرچه جابجایی کلمات وجود دارد، اما این جابجایی به منظور تأکید و ایجاد تعلیق است و نه صرفاً قلب منقول.
- گزینه ۳ (غرابه اللفظ): غرابه اللفظ به معنای استفاده از لغات غریب و نامأنوس است. در این آیه، هیچ لغت غریبی وجود ندارد.
- گزینه ۴ (التکریر القاطع لوصول الکلام): این گزینه به معنای تکرار کلماتی است که باعث قطع ارتباط بین اجزای جمله می‌شود. در این آیه، چنین تکراراتی وجود ندارد.

مطالب و نکات ضروری

- برای درک بهتر آیات قرآن، لازم است که به علوم بلاغی و ادبیات عرب مسلط باشیم.
- تقدیم و تأخیر یکی از مهم‌ترین ابزارهای بلاغی است که در تفسیر و فهم آیات قرآن بسیار مفید است.
- ابهام و اجمال در قرآن به معنای نقص و نارسایی نیست، بلکه یکی از ویژگی‌های سبک قرآنی است.

نکته: این پاسخ تنها بر اساس اطلاعات موجود در سوال و گزینه‌ها تهیه شده است. برای یک تحلیل کامل‌تر، لازم است که به تفاسیر مختلف و منابع معتبر مراجعه شود.

۲۶۸۴. گزینه ۲

مطلق در اصطلاح منطقی و علوم قرآنی به چیزی گفته می‌شود که از هر قید و شرطی آزاد باشد و به طور کلی به تمام افراد یک جنس یا نوع دلالت کند. به عبارت دیگر، مطلق به چیزی اشاره دارد که شامل تمام موارد یک دسته یا گروه می‌شود و هیچ استثنائی برای آن قائل نیست. در عبارت "ما دلّ علی الماهیه بلاقید"، کلمه "مطلق" به این معناست که این عبارت به چیزی اشاره دارد که ماهیت یک چیز را به طور کلی و بدون هیچ محدودیتی بیان می‌کند. یعنی این عبارت به تمام افراد آن ماهیت دلالت دارد و هیچ قید و شرطی برای آن ذکر نشده است.

علت انتخاب گزینه ۲

گزینه ۲ (مطلق) به این دلیل انتخاب شده است که دقیقاً معنای عبارت "ما دلّ علی الماهیه بلاقید" را بیان می‌کند. این عبارت به چیزی اشاره دارد که ماهیت یک چیز را به طور کلی و بدون هیچ محدودیتی بیان می‌کند.

تجزیه و تحلیل و تفسیر کامل علت انتخاب گزینه ۲

- **دلالت بر ماهیت:** عبارت "ما دلّ علی الماهیه" به این معنی است که این عبارت به ماهیت یک چیز دلالت می‌کند.
- **بدون قید و شرط:** عبارت "بلاقید" به این معنی است که این دلالت بدون هیچ قید و شرطی است.
- **شامل همه موارد:** مطلق به چیزی اشاره دارد که شامل تمام موارد یک دسته یا گروه می‌شود.

مشخصات آیه‌های قرآن مربوط به سوال و ترجمه دقیق آنها

این سوال به طور مستقیم به یک آیه قرآنی اشاره ندارد. بلکه به یک مفهوم کلی در علوم قرآنی مربوط می‌شود. با این حال، می‌توان گفت که مفهوم مطلق در بسیاری از آیات قرآن به کار رفته است. برای مثال، در آیاتی که به طور کلی به یک گروه از افراد یا اشیاء اشاره می‌کنند، از مفهوم مطلق استفاده شده است.

معانی تمام واژه‌های عبارت

- **ما:** چیزی که
- **دلّ:** دلالت کرد
- **علی:** بر
- **الماهیه:** ماهیت
- **بلاقید:** بدون قید و شرط

نکات مهم و کلیدی سوال

- **مفهوم مطلق در علوم قرآنی:** مفهوم مطلق یکی از مفاهیم مهم در علوم قرآنی است و در تفسیر بسیاری از آیات به کار می‌رود.
- **تفاوت مطلق با عام:** هر دو مفهوم مطلق و عام به معنای گسترده‌تری هستند، اما مطلق به طور کلی به همه افراد یک جنس یا نوع دلالت می‌کند، در حالی که عام ممکن است به برخی از افراد آن جنس یا نوع دلالت کند.
- **اهمیت شناخت مفاهیم منطقی در تفسیر قرآن:** شناخت مفاهیم منطقی مانند مطلق، عام، خاص و ... برای تفسیر صحیح آیات قرآن بسیار مهم است.

دلایل عدم انتخاب گزینه‌های دیگر

- **گزینه ۱ (اسم جنس):** اسم جنس به اسمی گفته می‌شود که به جنس یا نوعی از اشیاء دلالت کند. در حالی که عبارت "ما دلّ علی الماهیه بلاقید" به ماهیت یک چیز به طور کلی دلالت می‌کند و نه صرفاً به جنس آن.
- **گزینه ۳ (عام):** عام به چیزی گفته می‌شود که به برخی از افراد یک جنس یا نوع دلالت کند. در حالی که عبارت "ما دلّ علی الماهیه بلاقید" به تمام افراد آن ماهیت دلالت دارد.
- **گزینه ۴ (ماهیت):** ماهیت خود به معنای ذات و جوهر یک چیز است و نمی‌تواند تعریف تعریف باشد.

۲۶۸۵. گزینه ۲

ابن مجاهد، قرآن‌شناس و ادیب مشهور قرن چهارم هجری، شخصیتی کلیدی در تدوین و جمع‌آوری قرائات قرآن است. وی با تلاش‌های گسترده خود، قرائات قرآن را به هفت قرائت معروف محدود کرد و این هفت قرائت را به عنوان قرائات معتبر و صحیح معرفی نمود.

علت انتخاب گزینه ۲

گزینه ۲ (ابن مجاهد) به این دلیل انتخاب شده است که براساس منابع تاریخی و مطالعات قرآنی، وی اولین کسی بود که به صورت رسمی و جامع، قرائات قرآن را به هفت قرائت محدود کرد و این هفت قرائت را به عنوان قرائات معتبر و صحیح معرفی نمود.

تجزیه و تحلیل و تفسیر کامل علت انتخاب گزینه ۲

- **تدوین قرائات:** ابن مجاهد با جمع‌آوری و بررسی روایات مختلف قرائتی، به این نتیجه رسید که هفت قرائت از بقیه قرائات معتبرتر و صحیح‌تر هستند.

- معرفی هفت قرائت: وی این هفت قرائت را به عنوان قرائات معتبر معرفی کرد و کتابی به نام "السبع" را در این زمینه تألیف نمود.
 - تأثیر بر علم قرائات: کار ابن مجاهد در تدوین و جمع‌آوری قرائات، تأثیر بسیار زیادی بر علم قرائات داشت و به تدوین قواعد و اصول قرائت کمک شایانی کرد.
 - معانی تمام واژه‌های عبارت
 - ابن مجاهد: نام یک قرآن‌شناس و ادیب مشهور
 - قرائت: نحوه خواندن قرآن
 - منحصر: محدود کردن
 - نکات مهم و کلیدی سوال
 - اهمیت کار ابن مجاهد: کار ابن مجاهد در تدوین و جمع‌آوری قرائات، باعث ساماندهی علم قرائات و جلوگیری از پراکندگی قرائات مختلف شد.
 - هفت قرائت: هفت قرائتی که ابن مجاهد معرفی کرد عبارتند از: نافع، ابن کثیر، ابو عمرو، عاصم، حمزه، کسائی و ابن عامر.
 - علم قرائات: علم قرائات به مطالعه و بررسی قرائات مختلف قرآن و تعیین قرائت صحیح می‌پردازد.
 - دلایل عدم انتخاب گزینه‌های دیگر
 - گزینه ۱ (ابن اثیر): ابن اثیر مورخ و تاریخ‌نویس مشهوری بود و در زمینه تدوین قرائات نقش مهمی نداشت.
 - گزینه ۳ (ابو عمرو دانی): ابو عمرو یکی از قاریان هفتگانه بود و نه تدوین‌کننده قرائات.
 - گزینه ۴ (شاطبی): شاطبی فقیه و مفسر قرآنی بود و بیشتر به مسائل فقهی و تفسیر قرآن می‌پرداخت.
۲۶۸۶. گزینه ۱)
- کلمه "قرآن" در قرآن کریم معمولاً به معنای تلاوت و خواندن کتاب آسمانی نازل شده بر پیامبر اسلام (ص) به کار می‌رود. همچنین گاهی به خود کتاب آسمانی نیز اطلاق می‌شود. اما هرگز به معنای رسول به کار نرفته است.
- رسول به فردی گفته می‌شود که پیام خدا را به انسان‌ها ابلاغ می‌کند. در اسلام، پیامبر اسلام (ص) به‌عنوان آخرین رسول الهی شناخته می‌شود. بنابراین، قرآن کتابی است که به پیامبر اسلام (ص) وحی شده است و خود به معنای رسول نیست.
- علت انتخاب گزینه ۱**
- گزینه ۱ (رسول) به این دلیل انتخاب شده است که مفهوم رسول به فردی اطلاق می‌شود که پیام‌آور است و این مفهوم با مفهوم قرآن که کتابی آسمانی است، متفاوت است.
- تجزیه و تحلیل و تفسیر کامل علت انتخاب گزینه ۱**
- قرآن کتابی است، نه فرد: قرآن یک کتاب آسمانی است که شامل کلمات و آیاتی است که از جانب خداوند وحی شده است.
 - رسول پیام‌آور است: رسول فردی است که پیام خدا را به انسان‌ها می‌رساند.
 - تفاوت قرآن و رسول: قرآن وسیله‌ای برای رساندن پیام الهی است، در حالی که رسول پیام‌آور است.
- معانی تمام واژه‌های عبارت**
- قرآن: تلاوت، خواندن، کتاب آسمانی
 - رسول: پیام‌آور
 - قرائت: خواندن
 - نبی: پیامبر
 - نماز: عبادت
- نکات مهم و کلیدی سوال**
- معانی مختلف قرآن: کلمه قرآن در قرآن کریم معانی مختلفی دارد که مهم‌ترین آن‌ها تلاوت و کتاب آسمانی است.
 - تفاوت قرآن و رسول: درک تفاوت بین قرآن و رسول برای فهم بهتر مفاهیم قرآنی بسیار مهم است.
 - اهمیت شناخت واژگان قرآنی: شناخت دقیق معانی واژگان قرآنی به تفسیر صحیح آیات کمک می‌کند.
- دلایل عدم انتخاب گزینه‌های دیگر**
- گزینه ۲ (قرائت): قرائت یکی از معانی قرآن است و به معنای خواندن قرآن است.
 - گزینه ۳ (نبی): نبی به معنای پیامبر است و با مفهوم قرآن تفاوت دارد.
 - گزینه ۴ (نماز): نماز یکی از عبادات است و با مفهوم قرآن متفاوت است.